

Enheten för EU:s inre marknad

YTTRANDE

2026-01-20 Dnr 2025/01966-2

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Förenklingsrådets förslag om avskaffande av krav på matservering och eget kök vid servering av alkohol

(Ert dnr: S2025/01618)

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Vårt uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

I det remitterade förslaget från Förenklingsrådet föreslås bl.a. att regleringen om att serveringsställen ska ha ett eget kök i anslutning till serveringslokalen och kunna erbjuda gästerna lagad/tillredd mat för att kunna få ett (icke tidsbegränsat) serveringstillstånd tas bort. I linje med detta föreslår Förenklingsrådet även att reglerna avskaffas när det gäller kraven på att serveringsställen ska erbjuda ett lämpligt antal sittplatser för matservering. De fördelar som lyfts fram i förslaget handlar i huvudsak om kostnadsbesparingar för branschen, dvs. restaurangverksamhet i bred bemärkelse. Förslaget innebär exempelvis att ställen som enbart vill servera alkohol (t.ex. barer) slipper kraven. Den nuvarande regleringens syfte är att bidra till den svenska restriktiva alkoholpolitiken.

Kommerskollegium noterar att det remitterade förslaget har beaktat hur förslagen förhåller sig till EU-rätten. Dessa frågor analyseras främst i avsnitt 3.2.11 och vi har inte några invändningar mot slutsatserna kring de EU-rättsliga aspekterna. Avgränsat till de frågor som vi ansvarar för, så har vi inte heller några synpunkter på förslaget i övrigt. Dock bedömer vi att det remitterade förslaget eventuellt aktualiserar EU:s anmälningsprocedur för varor och informationssamhällets tjänster, som Kommerskollegium administrerar.¹ Vårt resonemang kring detta följer här:

¹ Det avser EU-direktiv 2015/1535 (anmälningsdirektivet).

Anmälan av s.k. tekniska föreskrifter

Enligt 20 § 6 p. förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet ska Regeringskansliet anmäla förslag till författningar i enlighet med de procedurer som följer av Sveriges EU-medlemskap eller av andra internationella överenskommelser, bland annat enligt proceduren i anmälningsdirektivet för tekniska föreskrifter, EU-direktiv 2015/1535 och WTO:s TBT-avtal, Agreement on Technical Barriers to Trade.

EU:s anmälningsdirektiv

Tekniska föreskrifter enligt anmälningsdirektivet är bland annat krav på varors egenskaper eller provning, begränsningar av varuansvändning, bestämmelser om återvinning av varor samt vissa förbudsbestämmelser.²

Tekniska föreskrifter som inte anmälts fast de borde ha gjort det, saknar rättsverkan och kan inte tillämpas mot enskilda.³ Tekniska föreskrifter som genomför EU-lagstiftning behöver inte anmälas, om inte ett utrymme till nationella lösningar har utnyttjats.⁴ Det ska i sammanhanget framhållas att även bestämmelser om lättnader i befintlig lagstiftning för produkter är anmälningspliktiga om man därigenom fastställer obligatoriska alternativa tekniska specifikationer.

I det remitterade förslaget föreslås ändrade krav för att få ett serveringstillstånd, exempelvis avseende 8 kap. 4 § alkohollagen.

Krav på tillstånd för att få bedriva viss verksamhet kan likställas med villkor för att etablera sådan verksamhet. Sådana villkor omfattas enligt EU-domstolens praxis inte av anmälningsplikt enligt EU-direktiv 2015/1535.⁵ Kommerskollegium kan dock inte utesluta att krav på serveringstillstånd kan utgöra en kvantitativ importrestriktion eller en åtgärd med motsvarande verkan enligt artikel 34 FEUF och således utgöra en varureglering ur ett EU-rättsligt perspektiv.⁶ Av främst transparens-skäl kan enligt vår mening en anmälan enligt EU-direktiv 2015/1535 bli aktuell när det gäller de föreslagna regeländringarna. Dessa skulle eventuellt kunna ses som s.k. ”andra krav” i anmälningsdirektivets mening. ”Andra krav” skulle i detta fall kunna anses vara anmälningspliktiga om de på ett väsentligt sätt påverkar alkoholens sammansättning, natur eller *saluföringen* av den. Vi anser att Regeringskansliet är bättre lämpad att avgöra i vilken utsträckning förslaget om ändring i alkohollagen (2010:1622) kommer att påverka saluföringen av alkohol och huruvida väsentlighetsrekvisitet är uppfyllt. På samma sätt vill vi uppmärksamma Regeringskansliet på EU:s tjänstedirektiv (2006/123) och dess regler om anmälningsskyldighet. Enligt direktivet är även lättnader (som i detta fall) och alltså inte endast *nya* krav, anmälningspliktiga. Utöver detta vill slutligen påminna om den s.k. kontaktpunkten för tjänster. Kontaktpunkten ska innehålla information om alla förfaranden och formaliteter som krävs för att få

² Anmälningsdirektivet artikel 1.1 (c), (d) och (f).

³ EU-domstolens dom i mål C-95/14, *UNIC* (2015) p. 29.

⁴ EU-domstolens dom i mål C-443/98, *Unilever* (2000) p. 29.

⁵ C-390/99 *Canal Satélite Digital*

⁶ Jfr. C-267/91 och C-268/91, *Keck och Mithouard* avseende frågan om försäljningsformer och art. 34 FEUF.

utöva en tjänsteverksamhet i Sverige. Kontaktpunkten finns på www.verksamt.se och administreras av Tillväxtverket. När de aktuella regeländringarna införs ska information om detta finnas tillgänglig för allmänheten på denna kontaktpunkt. Detta framgår av 5-6 §§ i förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden, som alltså rör skyldigheten för myndigheter att lämna information till Tillväxtverket. Vi är tillgängliga för en dialog kring dessa frågor i den vidare beredningen av det remitterade förslaget.

Ärendet har avgjorts av enhetschefen Christofer Berg i närvaro av utredarna Ulrika Sanded, Malin Gisslén och Ralph Eliasson, föredragande.

Christofer Berg

Ralph Eliasson